

PRIVACY BIJ GEMEENTEN

Het verwerken van persoonsgegevens is een primaire taak van gemeenten. Gemeenten hebben daarom een grote verantwoordelijkheid waar het gaat om de omgang met persoonsgegevens, zij hechten dan ook sterk aan privacy en bescherming van de persoonlijke levenssfeer van hun inwoners. Beheer en opslag van persoonsgegevens zijn gebonden aan wettelijke verplichtingen. Hetzelfde geldt voor het uitwisselen van gegevens met (keten)partners. Gemeenten hebben hier intern mee te maken, maar ook in samenwerking met elkaar. Het bespreken van elkaars verantwoordelijkheid en het vastleggen van afspraken hierover is cruciaal. De VNG en KING hebben de afgelopen periode verschillende producten ontwikkeld om gemeenten te ondersteunen bij het implementeren en borgen van privacy in de eigen gemeente en in afspraken met (keten) partners. In deze factsheet leest u over het huidige en toekomstige ondersteuningsaanbod voor gemeenten.



Het veld rond privacy voor gemeenten wordt steeds complexer, dit komt onder andere door de decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten, de gegevensuitwisseling met (keten)partners, de technische mogelijkheden, het gebruik van big en open data door gemeenten voor hun dienstverlening en veranderende privacywetgeving. Privacy is niet langer een onderwerp waar alleen juristen mee bezig zijn; privacy raakt de hele gemeentelijke organisatie.

Sinds 1 januari 2016 zijn organisaties verplicht de [Autoriteit Persoonsgegevens](#) (AP) direct op de hoogte te stellen van ernstige datalekken. Op 25 mei 2016 is ook de nieuwe Europese privacyverordening, de [algemene verordening gegevensbescherming \(AVG\)](#)¹, in werking getreden. Hierdoor komt privacybescherming steeds hoger op de maatschappelijke agenda te staan. Gemeenten zijn bezig om de brede privacybenadering te borgen in de organisatie. Bijvoorbeeld door het implementeren van een privacybeleid, privacyreglement en het aanstellen van een functionaris voor gegevensbescherming (FG). Deze veranderingen zijn niet eenvoudig en vergen de noodzakelijke tijd.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=NL>

VNG en KING zijn doorlopend bezig om te kijken waar en hoe ze gemeenten het best kunnen ondersteunen op het gebied van privacy. Om gemeenten te ondersteunen is onder meer het Raamwerk Privacy en de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) ontwikkeld. Het Raamwerk helpt gemeenten om privacy goed te borgen in de organisatie en de BIG geeft handvatten om deze informatie op een juiste wijze te beveiligen. Naleving van de BIG zorgt daarmee voor meer informatieveiligheid die een voorwaarde is voor gegevensbescherming in het kader van Privacy.

Wet en regelgeving

In Nederland wordt de bescherming van privacy gewaarborgd door middel van de [Wet bescherming persoonsgegevens \(Wbp\)](#)². Uit deze wet volgt dat elke handeling (verwerking) met betrekking tot gegevens die tot een persoon herleidbaar zijn (persoonsgegevens), aan bepaalde eisen is gebonden. Vanaf 1 januari 2016 is de gewijzigde Wbp, uitgebreid met de meldplicht datalekken, in werking getreden en kan leiden tot bestuurlijke boetes. Op 25 mei 2016 is er voor organisaties veel veranderd op het gebied van privacy en gegevensverwerking. Op deze datum is de AVG in werking getreden.

² <http://wetten.overheid.nl/BWBR0011468/>

**PRIVACY IS NIET LANGER EEN
ONDERWERP WAAR ALLEEN
JURISTEN MEE BEZIG ZIJN; PRIVACY
RAAKT DE HELE GEMEENTELIJKE
ORGANISATIE**

PRIVACY IN RELATIE TOT INFORMATIEBEVEILIGING

Privacy en informatiebeveiliging zijn nauw met elkaar verbonden. Gemeenten kunnen via de IBD community community.ibdgemeenten.nl informatie over informatiebeveiliging met elkaar delen, vragen aan elkaar stellen en documenten uitwisselen. Hier treft u ook het subforum Privacy. De helpdesk van de IBD is te bereiken tijdens kantooruren van 9:00 tot

17:00 uur op het nummer 070 373 8011 of via het e-mailadres info@IBDgemeenten.nl. Tijdens deze kantooruren reageert de IBD binnen 30 minuten op een incidentmelding. Buiten kantooruren is de IBD op hetzelfde nummer bereikbaar voor spoedeisende meldingen en zal de IBD binnen 60 minuten reageren op een telefonische oproep.

INFORMATIE
BEVEILIGINGS
DIENST

Organisaties hebben vanaf mei 2016 twee jaar de tijd om hun bedrijfsvoering met de AVG in overeenstemming te brengen. Tijdens deze twee jaar geldt in Nederland nog steeds de Wbp. Per 25 mei 2018 is de AVG rechtstreeks van toepassing in alle EU-lidstaten. De huidige Wbp, en daarmee dus ook de meldplicht datalekken, worden dan vervangen door de tekst van de AVG. Gemeenten hebben tot 25 mei 2018 om hun gegevensbescherming in lijn te brengen met de AVG.

Welke producten zijn op dit moment beschikbaar?

De VNG en KING hebben de afgelopen periode verschillende producten ontwikkeld om gemeenten te ondersteunen bij het implementeren en borgen van privacy in de eigen gemeente en in afspraken met (keten) partners. Denk aan het privacy impact assessment, model bewerkersovereenkomst en leaflet meldplicht datalekken.

Privacy Impact Assessment³

Aan de hand van een privacy impact assessment (PIA) kunnen gemeenten de huidige verwerkingen van persoonsgegevens in beeld brengen. Daarbij wordt gelijk bekeken in hoeverre dit risicovolle verwerkingen betreft en wat het niveau van naleving van de Wbp is.

Model Bewerkersovereenkomst⁴

Gemeenten kunnen het model bewerkersovereenkomst als uitgangspunt gebruiken bij de onderhandelingen met leveranciers, als de gemeente het verwerken van persoonsgegevens aan een andere partij uitbesteed.

Leaflet Meldplicht Datalekken⁵

De leaflet 'meldplicht datalekken' biedt gemeenten extra achtergrondinformatie over de meldplicht datalekken, wat een datalek is, wanneer deze gemeld moet worden en de overwegingen rond aansprakelijkheid.

Privacyraamwerk⁶

Om gemeenten te helpen privacy in het sociaal domein goed te waarborgen, heeft de VNG een raamwerk ontwikkeld. Vijf gebieden, die met elkaar samenhangen: governance, beleid, werkprocessen en triage, bewustwording en training, en beheer en opslag. Uit de praktijk blijkt dat op al deze terreinen zaken moeten worden ingericht om de privacy goed te borgen, het zijn randvoorwaarden om privacy in het sociaal domein goed te regelen. Ondanks dat dit raamwerk voor het sociaal

domein is opgesteld is het uitstekend breder toepasbaar. In dit raamwerk worden de rollen en verantwoordelijkheden vastgelegd en wordt de regie, controle en verantwoording geregeld. VNG en KING ontwikkelen een privacypropositie in lijn met de actuele ontwikkelingen en bestaande producten om gemeenten adequaat te kunnen ondersteunen.

Welke producten komen binnenkort beschikbaar?

Producten die binnenkort beschikbaar komen zijn de Handreiking voor de FG, een model privacyreglement en functieprofiel FG. De **Handreiking voor de FG** biedt handvatten aan degenen die, binnen een gemeente, een FG willen instellen of verder gestalte willen geven. Deze handreiking vormt een hulpmiddel om te komen tot concrete invulling van de rol van FG. Het **model privacyreglement** is voorbereid op de AVG en biedt advies over de inhoud en hantering van privacyregels. Onderwerpen die hierin beschreven worden zijn onder andere uitgangspunten/visie van de gemeente, juridisch kader, organisatorische borging/governance, rechten van betrokkenen en delen met derden. In het **functieprofiel FG** worden de o.a. taken en bevoegdheden, positie binnen de organisatie, en de onafhankelijke positie beschreven. Zowel in de Wbp⁷ als AVG⁸ wordt de functionaris voor gegevensbescherming beschreven, het functieprofiel FG sluit hier uiteraard op aan.

⁷ Artikel 62, 63 en 64 Wbp
⁸ Artikel 37, 38 en 39 AVG

³ <https://www.ibdgemeenten.nl/?s=pia>

⁴ <https://www.ibdgemeenten.nl/?s=bewerkersovereenkomst>

⁵ <https://www.ibdgemeenten.nl/?s=leaflet+meldplicht+datalekken>

⁶ <https://vng.nl/onderwerpenindex/sociaal-domein/isd-informatievoorziening-sociaal-domein/privacy-en-gegevensuitwisseling>

MEER INFORMATIE EN VRAGEN

VIA DE WEBSITES [VNG.NL](https://www.vng.nl) EN [WWW.KINGGEMEENTEN.NL](https://www.kinggemeenten.nl) HOUDEN WE U OP DE HOOGTE VAN ALLE NIEUWE PRIVACY ONTWIKKELINGEN. INDIEN U NAAR AANLEIDING VAN DEZE FACTSHEET NOG VRAGEN HEEFT, HULP NODIG HEEFT BIJ DE IMPLEMENTATIE VAN EEN PRIVACYBELEID IN UW GEMEENTE OF ADVIES WIL OVER DE WBP, AVG OF PRIVACY IN HET ALGEMEEN DAN KUNT U UW VRAGEN STELLEN VIA HET E-MAILADRES: PRIVACY@KINGGEMEENTEN.NL